

3. Maar dan nog is de tweede reeks van vragen niet beantwoord: de vraag naar zijn feitelijk voorgaan in de eredienst, naar het al dan niet liturgische karakter van zijn verkondiging op de preekstoel en in de katechetische instructie, en naar de persoonlijke waarde die hij in zijn pastoraal functioneren hechtte aan dit onderdeel van zijn ambtsbediening.

Een gericht onderzoek van preekhulpmiddelen, tijdschriften voor de clergé, katechetisch materiaal en eventueel nog bestaande preekbundels uit die tijd zou een concreet antwoord kunnen bieden op een deel van deze vragen ¹⁴⁾. Ook de onder 2 genoemde voorschriften en richtlijnen kunnen, veelal door positieve lezing van uitdrukkelijke verboden en door negatieve conclusies uit nadrukkelijke geboden, enig inzicht bieden in het feitelijk functioneren van "de bedienaren van het heiligdom". Maar de eigenlijke beleving van de *res sacrae* en de persoonlijke waardering van het functioneren als voorganger der gelovige gemeente zouden vooral uit persoonlijke getuigenissen en notities moeten worden achterhaald. (En hoe schaars clericale autobiografica zijn in ons land, weet ieder die ooit gezocht heeft) ¹⁵⁾. Ook van deze curé de campagne zal alleen een gefinancierd journal mogelijk zijn.

Al met al een veld van onderzoek, waarop zo ongeveer alles nog te doen staat en waarvan de oogst moeilijk voorspelbaar is. Wat er her en der nog leeft aan liturgische verhalen over 'vroeger' (vaak uitermate 'sterke verhalen', die voor huidige jongeren post Vaticanum II ongelooflijk klinken) ¹⁶⁾ suggereert niet direct een verheffend beeld van de liturgische praktijk van die dagen. Des te meer reden om, met historische methodes, alsnog een eerlijke